

Ekologické obstarávanie čistiacich prostriedkov MESTO GENT (BELGICKO)

KONTEXT

Gent sa nachádza vo flámskom regióne Belgicka a je hlavným a najväčším mestom provincie Východné Flámsko. Gent je s viac ako 250 000 obyvateľmi druhým najväčším mestom Belgicka.

Od roku 2008 má mesto Gent akčný plán pre udržateľnosť s názvom Gent 2020, ktorý zahŕňa viac ako 105 opatrení a iniciatív na zvýšenie udržateľnosti mesta Gent vrátane udržateľného obstarávania. Prvá stratégia verejného obstarávania s hĺbkovým zameraním na udržateľnosť bola spustená v roku 2012. V roku 2014 bola táto stratégia obnovená v súlade s upravenými prioritami, ktoré stanovila novozvolená mestská rada. Počas konferencie [EcoProcura 2014](#), ktorá sa konala v Gente, bola táto stratégia formálne podpísaná starostom.

CIELE OBSTARÁVANIA

Gent strávil posledných 10 rokov postupnou ekologizáciou svojich komunálnych upratovacích služieb s cieľom dosiahnuť 100 % používanie ekologických výrobkov. Gent nakupuje výrobky, ktoré spĺňajú minimálne kritériá [európskej environmentálnej značky](#), a ako prvé mesto používa výrobky s [certifikátom Cradle-to-Cradle](#) prostredníctvom zmluvných upratovacích služieb pre všetky svoje budovy a zariadenia. V meste sa nachádza 340 miest (od kancelárskych budov, škôl, škôlok, múzeí atď.), ktoré využívajú čistiace služby a/alebo výrobky mesta (napríklad výrobky používané na poskytovanie služieb verejného stravovania), na ktorých sa podieľa 350 externých spolupracovníkov. Ročné výdavky mesta na čistiace prostriedky a služby predstavujú 14,4 milióna EUR.

POUŽITÉ KRITÉRIÁ

Posledná verejná zákazka bola zadaná v septembri 2016 na základe otvoreného konania. Bola uzavretá štvorročná rámcová dohoda o dodávkach čistiacich a leštiacich prostriedkov. Podrobné informácie o zahrnutých kritériách udržateľnosti sú tieto:

Predmet:

Rámcová dohoda o poskytovaní čistiacich prostriedkov, ekologických čistiacich prostriedkov a rôznych hygienických potrieb.

Mesto Gent pôsobí ako centrálné nákupné stredisko pre viaceré ďalšie verejné orgány v Gente, ktoré sú potenciálnymi odberateľmi čistiacich prostriedkov, ako napríklad miestna polícia, centrá sociálnej starostlivosti atď.

Technické kritériá (v ponuke formulované ako osobitné výkonnostné *požiadavky na environmentálnu udržateľnosť*):

Nižšie uvedené technické kritériá sa vzťahujú na 16 kategórií čistiacich prostriedkov, od čistiacich prostriedkov na podlahy, pracích prostriedkov, toaletného papiera až po mydlá na ruky.

- Navrhované výrobky musia byť biologicky rozložiteľné v súlade so [smernicou EÚ 73/404/EHS](#) a [73/405/EHS](#).
- Dodávané výrobky musia spĺňať kritériá na získanie [európskej environmentálnej značky](#) pre danú kategóriu výrobkov alebo rovnocenné kritériá.

V katalógu výrobkov, ktorý predloží víťazný uchádzač, musia byť k dispozícii aj tieto skupiny výrobkov:

- a) Probiotické čistiace prostriedky (alebo čistiace prostriedky s bakteriálnym účinkom) na čistenie tvrdých povrchov.
- b) Čistiace prostriedky [Cradle-to-Cradle \(C2C\)](#) - výrobky, ktoré spĺňajú kritériá „[bronzovej](#)“ [značky C2C](#) alebo jej ekvivalentu.
- c) Hygienické výrobky Cradle-to-Cradle (napr. mydlo) - požiadavky sú rovnaké ako v prípade bodu b).

Označovanie:

Každý výrobok musí mať príslušnú etiketu, ktorá obsahuje pokyny na dávkovanie, informácie o bezpečnosti a kyslosti/bazicite (pH) (v holandčine).

Dávkovacie systémy, koncentráty a náplne: Všetky ponúkané výrobky by mali byť vybavené vhodnými dávkovacími pomôckami. Práca s náplňami je nevyhnutná. Prázdne nádoby by mal dodávateľ bezplatne odviezť späť. Dodávateľ musí počas plnenia zmluvy predložiť dôkaz, že prevzatý materiál sa recykluje.

Odborná príprava:

Pre všetky upratovacie pracovníkov mesta Gent (v priestoroch mesta) a pracovníkov ostatných miestnych subjektov, ktoré nakupujú na základe zmluvy, by sa malo bez ďalších nákladov zorganizovať úvodné školenie zamerané na ponuku výrobkov a spôsob ich používania. Školenie sa musí uskutočniť najneskôr do šiestich mesiacov od začiatku platnosti zmluvy. Uchádzač by mal zabezpečiť, aby sa v prípade potreby tieto stretnutia opakovali ako osvieženie (každoročne) pre existujúcich zamestnancov alebo ako úvod pre nových zamestnancov (na požiadanie, niekoľkokrát ročne).

Kritériá udelenia zákazky:

Zákazka bola zadaná ekonomicky najvýhodnejšej ponuke na základe:

1. Ceny - 70 % celkových bodov
2. Udržateľnosti - celkovo 30 %. Tá bola rozdelená do troch kategórií:

a) *Udržateľná doprava - emisie CO₂ z vozového parku (10 bodov):*

Gent prikladá veľký význam udržateľnej doprave, a preto sa snaží podporovať dodávateľov, aby dodávali tovar (takmer) neutrálnym spôsobom z hľadiska emisií CO₂. Spoločnostiam boli udelené body navyše, ak mohli preukázať používanie vozidiel s nižším vplyvom na životné prostredie.

Na posúdenie udržateľnosti použitej dopravy Gent navrhol niekoľko podmienok:

- Dodávky uskutočňované výlučne vozidlami, ktoré spĺňajú minimálne [emisnú normu EURO 5](#) alebo vyššiu (vrátane EURO 6, vozidiel so zvýšenou ekologickosťou (EEV), hybridných vozidiel, elektrických vozidiel, vozidiel na stlačený zemný plyn (CNG) atď.).
- V rámci svojich ponúk boli uchádzači požiadaní, aby predložili vyčerpávajúci zoznam vozidiel, ktoré

sa majú použiť na dodávky, vrátane emisnej normy EURO a/alebo druhu paliva použitého na vozidlo. Vozidlá, ktoré neboli uvedené v zozname, sa nemohli použiť na plnenie zmluvy.

- Nové vozidlá objednané pred dátumom otvorenia ponúk môžu byť zaradené do zoznamu.
- Emisné normy boli zvážené takto: Body sa udeľujú od normy EURO V vyššie, pričom najviac bodov (t. j. štyri body) získava vozidlo s pohonom na CNG alebo elektrický hybrid. Body sa určili na základe priemerného počtu bodov pridelených vozidlám vo vozovom parku uchádzača.

b) Udržateľné odpadové hospodárstvo (10 bodov):

Mesto Gent sa snaží o čo najudržateľnejšie nakladanie s odpadom, ktorý vzniká pri nákupe tovaru. Odpadu by sa malo predchádzať jeho čo najväčším obmedzením alebo opätovným použitím. V prípade nevyhnutného odpadu by sa mal použiť udržateľný proces s dôrazom na recykláciu. Dodávateľ je zodpovedný (na vlastné náklady) za spätný odber všetkých obalov.

Ak dodávateľ zintenzívnil svoje úsilie alebo zaviedol inovatívne metódy na zníženie a/alebo minimalizáciu odpadu, získa body navyše. Toto úsilie nesmie mať vplyv na ostatné ustanovenia požiadaviek ponuky a musí byť pridanou hodnotou k ustanoveniam o odpadoch, ktoré sú už zahrnuté v špecifikáciách, musí byť uskutočniteľné a skutočne vykonané počas trvania zmluvy.

Za každú dodatočnú alebo inovatívnu metódu sa udeľuje jeden bod, pričom maximálny počet bodov je 10.

c) Udržateľnosť - ďalšie prvky/návrhy týkajúce sa inovatívnych a udržateľných operácií, produktov, služieb atď. (10 bodov):

Nesmú obsahovať prvky/návrhy, ktoré sú súčasťou „budúcich“ operácií, a musia byť priamo relevantné pre plnenie súčasnej zmluvy s mestom Gent. Za každý prvok/návrh inovatívnej akcie/produktu/služby sa udelí jeden bod, pričom maximálny počet bodov je 10.

Všetky snahy v týchto oblastiach (body a), b) a c)) musia mať priamy pozitívny vplyv na súčasnú zákazku, inak sa vo fáze zadávania zákazky nebudú brať do úvahy.

VÝSLEDKY

Odhadovaná celková hodnota zákazky je 400 000 EUR ročne (bez DPH) alebo 1 600 000 EUR na konci štvorročného obdobia. Výrobky na základe zmluvy dodávajú dve spoločnosti.

Pokiaľ ide o plnenie kritérií pre zadanie zákazky týkajúcej sa udržateľnosti, čistiace prostriedky spoločnosti Gent sa dodávajú pomocou vozidiel, ktoré spĺňajú emisnú normu EURO 6. Pokiaľ ide o odpad, na balenie sa používa 85 % recyklovanej lepenky; plastové fľaše z polyetylénu vysokej hustoty (PEHD) - polyetylénového termoplastu vyrábaného z ropy - sú 100 % recyklovateľné a pozostávajú z 10 % recyklovaného PEHD; zatiaľ čo v prípade PET (polyetyléntereftalátu) je tento materiál 100 % recyklovateľný a nové fľaše sa vyrábajú z 81 % recyklovaných materiálov. K dispozícii sú aj dávkovače na prostriedok na umývanie riadu, čo vedie k menšiemu množstvu obalov a umožňuje správnejšie/presnejšie dávkovanie výrobku počas používania.

A nakoniec, pokiaľ ide o ďalšie inovatívne udržateľné návrhy, bol poskytnutý plne automatický inteligentný dávkovací systém. Zariadenie sleduje rôzne parametre, ako je teplota, kedy je umývací prostriedok prázdny, ako často je potrebné plniť nádrž na vodu v umývačke riadu atď. Tento systém môže denne poskytovať správy, ktoré umožňujú lepšie monitorovanie s cieľom zlepšiť úspory v oblasti spotreby energie, vody a odpadu. Dodané boli aj ďalšie inovatívne výrobky, ako napríklad dávkovacia fľaša so systémom proti vyliatiu (tieto výrobky majú zlatý certifikát Cradle-to-Cradle). Trh s čistiacimi prostriedkami a službami šetrnými k životnému prostrediu sa v Belgicku za posledných 10 rokov výrazne zmenil. Počas tohto obdobia mesto Gent intenzívne

spolupracovalo so svojimi dodávateľmi a potenciálnymi dodávateľmi, informovalo ich o svojich potrebách, cieľoch udržateľnosti atď. Gent sa domnieva, že to pozitívne ovplyvnilo dostupnosť nových ekologických výrobkov a metód na trhu. Dodávatelia/spoločnosti (aj tie, s ktorými mestská rada nie je v kontakte) majú neustály záujem predstavovať (a testovať) mestu nové riešenia v tejto oblasti.

ENVIRONMENTÁLNE VPLYVY

Vo všeobecnosti sa kľúčové vplyvy životného cyklu čistiacich prostriedkov týkajú vplyvu na ľudské zdravie, ekotoxicity, eutrofizácie, spotreby vody a tvorby odpadu. Tieto vplyvy možno najlepšie znížiť minimalizáciou energie spotrebovanej na ohrev vody používanej počas čistiaceho procesu, vylúčením alebo obmedzením určitých látok v používaných výrobkoch, použitím správnych dávok výrobkov, optimalizáciou spôsobu vykonávania čistiacich služieb a minimalizáciou balenia výrobkov.

POUČENIE

- Výzvy spočívajú vo formulovaní technických špecifikácií. Je dôležité definovať ich čo najpresnejšie a najkonkrétnejšie, čo však stále poskytuje dodávateľom dostatočný priestor na to, aby ponúkli najlepšie/najvhodnejšie produkty a služby, ktoré majú k dispozícii.
- Kľúčom k úspechu je následná práca vykonaná po uzavretí zmluvy, vytvorenie vzťahu spolupráce s dodávateľmi, testovanie nových produktov a techník, a premietnutie získaných skúseností do ďalších (nových) verejných súťaží.

Kontaktná osoba:

Tamara Bruning, mesto Gent, e-mail: Tamara.Bruning@stad.gent.

Súvisiace informácie nájdete v európskych kritériách GPP (v súčasnosti sa revidujú) pre [čistiace prostriedky a služby](#) a v [technickej podkladovej správe](#).